

Associació de la Festa
Moros i Cristians
de Lleida

m i C Butlletí

II Època • Núm: 2 • MAIG '03

L'única Festa de Moros i Cristians que se celebra a tota Catalunya

L'Associació vol consolidar-se com la manifestació festera del Principat

LES CAPITANIES MORA I CRISTIANA VAN PRESENTAR EL LLIBRE DE LA FESTA.

L'Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida, conscient de ser l'única manifestació festera del Principat, vol consolidar-se com la Festa de Moros i Cristians de Catalunya. Per aconseguir aquesta fita, la junta de l'entitat destaca, per una banda, la necessitat que cada fester i festera s'impliqui en el projecte; i per una altra, la generació de més recursos econòmics per millorar l'organització i l'espectacularitat d'una festa que cada vegada ha d'atraure més visitants, fonamentalment, de la resta de

Catalunya. Per part dels festers, les capitanies d'aquest any han incrementat la seva dedicació a la promoció amb entrevistes de premsa i actes socials com la presentació del llibre de la festa durant la diada de Sant Jordi. D'altra banda, enguany també s'ha avançat amb la incorporació de nous patrocinadors privats que reforcin les aportacions dels festers i els ajuts públics. La major dedicació a la promoció i comunicació de la festa ha facilitat l'entrada d'aquests

recursos per donar més espectacularitat a la desfilada i a la batalla, així com per augmentar la presència social i mediàtica de la festa.

Tots i cadascun d'aquest passos és necessari per créixer en dimensió, projecció i qualitat.

Els festers i festeres no poden quedar-se al marge d'aquest procés. L'escrupulós respecte de la normativa interna durant la desfilada i la batalla, i la implicació en totes les activitats que s'organitzin durant l'any és vital.

AMB EL SUPORT DE

Ajuntament de Lleida

PATROCINA

fecs a endesa

Grup Segre

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Centre de Promoció de la Cultura
Popular i Tradicional Catalana

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

COL·LABORA

Carrefour

la Caixa

L'Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida no s'identifica, necessàriament, amb l'opinió que expressen els articles signats.

Editor

ASSOCIACIÓ DE LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS DE LLEIDA

Tallada, 1 • Tel 973 241 207
25002 LLEIDA • www.miclleida.org

Consell de Redacció

JAUME BADA
JUDIT BADENES
PEPA BOSCH
NATÀLIA FERNÁNDEZ
VICENÇ LUENGO
JOSEP MARIA POMÉS
DOLORS ULIED
RAFA GIMENA
MONTSE GIMENA

Disseny, maquetació i publicitat

MISSATGES
Blondel, 5 - 2D • Tel 973 273 901
Fax 972 273 278 • 25002 LLEIDA
missatges@missatges.com
www.missatges.com

Dipòsit legal:

L-427-2003

Associació de la Festa
Moros i Cristians
de Lleida

ÍNDEX

<u>PASSAR-HO BÉ...</u>	2
<u>RECORDATORI DEL REGLAMENT DE LA FESTA</u>	3
<u>PREGÓ-CONCERT DE LA FESTA</u>	4
<u>NOTÍCIES DE COMPARSA</u>	6
<u>VII CONCURS DE FOTOGRAFIA</u>	7
<u>FECSA-ENDESA, NOU PATROCINADOR DE LA FESTA</u>	8

Passar-ho bé...

La Festa de Moros i Cristians és una manifestació lúdica de la cultura popular i tradicional on es representen i rememoren uns fets històrics. Això té sentit en un espai concret de la ciutat, el casc antic i els seus carrers. Per fer la Festa es necessita la participació activa tant dels festers i festeres com del públic.

Tots volem passar-ho bé gaudint d'aquesta manifestació cultural. Hi ha moltes maneres de gaudir del temps de lleure.

Moltes persones, entre les quals ens trobem els festers i festeres, gaudeixen del seu temps d'oci sortint al carrer i participant en actes socials i ciutadans, això sí, sempre amb l'objectiu de passar-ho bé.

Els festers i les festeres hem de passar-ho bé vestint-nos, desfilar i escoltant la música. Però també hem de passar-ho bé sent conscients del que estem fent i representant. Hem de pensar que individualment no som res. Que pertanyem a una comparsa i a una Associació i que les comparses i l'Associació no són res sense la gent. Que ens devem al públic, el qual gaudeix amb nosaltres. Però també hem de passar-ho bé gaudint d'altres vessants que la Festa ens ofereix, com són: el coneixement de les nostres tradicions, la història o el llegat que ens han deixat les diferents cultures que han conviscut en la nostra ciutat al llarg dels segles, alhora que ens enriqueix amb el coneixement d'altres persones i l'intercanvi de maneres diferents de veure les mateixes coses. Per tot això us encoratjo a tots, amb aquestes línies, a gaudir tot l'any de la Festa, de l'esperit i del sentiment fester, i a engrandir l'Associació i les comparses amb les vostres aportacions, ja que tot això ens dona cohesió col·lectiva i ens fa sentir membres d'una ciutat.

Una forta abraçada.

Jaume Aluja

President de l'Associació de la Festa

Recordatori d'alguns articles del Reglament de l'Associació

Recordatori a tots els festers i festeres d'alguns dels articles del Reglament de l'Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida

Article 9: Els drets dels festers i festeres són:

- Participar en tots els actes de la Festa.
- Portar el vestit de la comparsa de la qual forma part, sempre que compleixi el que s'estableix en el present reglament i en el de la seva comparsa.
- Gaudir de tots els drets inherents a la seva condició de fester o festera.

Article 10: Les obligacions dels festers i festeres són:

- Satisfereix puntualment les quotes que estableixi l'Associació de la Festa i la respectiva comparsa. No fer-ho suposa una falta greu.
- Assistir a tots els actes del programa oficial.
- Comportar-se correctament en tots els actes donant-los la dignitat que mereixen, procurant el màxim respecte a les autoritats festeres i també al públic espectador.
- Portar correctament el vestit de cada

comparsa.

- Acatar les ordres dels membres de la Junta Directiva, dels organitzadors dels actes de la Festa i dels directius i organitzadors de la respectiva comparsa.
- Anar puntualment a tots els actes on sigui convocat.

Article 13: Entrada de Moros i Cristians: L'Entrada de Moros i Cristians és l'acte més important i espectacular de la Festa de Moros i Cristians de Lleida. Representa l'entrada a la ciutat dels exèrcits Moro i Cristià.

A l'entrada podran participar tots els festers i festeres majors de 12 anys. Els festers desfilaran en filades de sis més el cap d'esquadra. Els festers de més alçada desfilaran al centre de la filada i els de menys alçada a les puntes. No es permet que les filades realitzin girs cap al públic ni facin cap mena de figura, excepte les autoritzades per la junta a petició de les comparses. No podrà prendre part a l'Entrada cap carrossa que transporti persones o tingui tracció mecànica. Tampoc no es podrà utilitzar cap element decoratiu o de "boato" que sigui anacrònic.

Les comparses que no ostenten la capitania no portaran element de "boato", desfilaran forçosament en filades i portaran el mateix vestit, llevat del petit acompanyament de l'estendard de la comparsa, sempre amb vestit de gala. La comparsa que ostenta la capitania és l'única que pot portar element de "boato" i acompanyament dels capitans i abanderats, a més podrà desfilar en formacions diferents a la filada. Les comparses mores desfilaran amb marxes mores i les cristianes amb marxes cristianes.

Els elements de "boato" són propietat de l'Associació de la Festa i no poden ser utilitzats en cap acte que no sigui autoritzat per la Junta.

El recorregut de l'Entrada serà el següent:

Sortida de la Porta del Lleó de la Seu Vella fins arribar al carrer

Cavallers

Carrer Cavallers

Blondel

Acabament a la Rambla de Ferran.

I UN BON FESTER HA DE DONAR A TOTS ELS ACTES LA DIGNITAT QUE MEREIXEN.

PREGÓ-CONCERT DE LA FESTA 2003

La Festa de Moros i Cristians de Lleida va celebrar el pregó-concert del 2003 el dia 6 d'abril a l'Auditori Municipal Enric Granados. El pregoner va ser Àngel Portet, president de l'Associació Internacional de Raiers, i el concert va córrer a càrrec de Bufalodre-Cobla de Ministres.

ÀNGEL PORTET, PREGONER DE LA FESTA.

Senyors representants de la Paeria, senyor president de l'Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida, capitans i altres càrrecs del bàndol moro i del bàndol cristià, amigues i amics festers, senyores i senyors:

Salam Alekum, que la pau sigui amb vosaltres!

Com veureu, no m'he pogut estar de començar aquest pregó de la Festa de Moros i Cristians de Lleida d'enguany, amb aquestes paraules que, en aquests dies de guerra i món revoltat que estem vivint, prenen una força i una dimensió extraordinàries.

I he volgut començar amb aquestes paraules perquè crec que tenen un relleu especial en el marc de la vostra festa, un paradigma a seguir per alguns polítics, que haurien de prendre exemple d'aquesta batalla que resulta tan espectacular i festiva com incruenta i pacífica. I més encara si tenim en compte el fet diferencial que caracteritza la festa lleidatana, dins del conjunt de les manifestacions festives del seu gènere d'arreu de l'arc mediterrani, i que és aquest bonic costum de l'alternança d'anys victoriosos entre els dos bàndols.

Una alternança que situa els dos bàndols al mateix nivell, que no marca de per vida un com a "guanyador" i l'altre com a "perdedor", un com a "bo" i un altre com a "dolent"... M'ha fet reflexionar força aquesta singularitat.

D'altra banda, aquest esperit pacífic i festiu no vol dir que no hi hagi rivalitat a l'hora de triar els millors vestits, les millors gales i els millors seguicis per la desfilada, intentant sempre de superar les propostes

de l'altre, fet que fa que la festa es renovi i sigui més important any rere any.

Però jo us vull parlar des de la perspectiva d'un pallarès que fa anys que treballa en el camp de la cultura tradicional. Bé, almenys penso que és per aquestes dues circumstàncies, que en el meu cas ja formen una mena de simbiosi indissoluble, que m'heu fet l'honor de convidar-me a fer aquest pregó. Us parlaré per tant de riu, de rais i de raiers.

Després de 25 anys treballant en l'estudi i en la difusió de l'antic ofici del transport fluvial de la fusta, us he de dir que actualment la meua dedicació pren un significat i s'autoalimenta de més i més ganes de tirar endavant, gràcies a la dimensió internacional del nostre moviment raier.

La constatació que, en altres racons del planeta, grups de persones de llengües i mentalitats diverses comparteixen amb nosaltres una mateixa història i que tots tenim unes mateixes arrels fruit d'una vida de treball sacrificat a l'entorn dels nostres boscos i dels nostres rius, ens ha donat una empenta impensada i... impensable fa un quart de segle.

I hem recuperat l'esperit viatger dels vells raiers per anar arreu del món constatant la universalitat de l'ofici i establint fermes

llaços d'amistat amb altres persones entusiastes d'aquesta pràctica secular, avui desapareguda a la majoria de rius del planeta a causa de l'implacable pas d'un, a vegades mal anomenat, "progrés". Un "progrés" en forma de canvi tecnològic que ha anat substituint una activitat econòmica lligada al territori i al medi per altres sistemes de transport, no sempre econòmicament més rendibles però habitualment molt menys respectuosos amb la mare naturalesa.

Els raiers hem estat, tradicionalment, amics del riu. El riu era l'inseparable company de treball, un amic a qui calia cuidar netejant el seu llit dels rocs i altres entrebancs que havien estat arrossegats pel corrent després d'una gran crescuda. D'aquesta manera es facilitava la navegació. El riu era el company a qui se li seguien les seves variacions de cabal, de qui s'estava permanentment pendent perquè en depenia gairebé la subsistència. Encara avui, a la meua família, es tradició anar a veure el riu quan se suposa que baixa molt crescut en època de desgel o després d'unes grans pluges. El riu continua sent, gairebé, un més de la família.

En els temps actuals en què, en general, solem viure d'esquena als nostres rius i molts cops els tenim com aquell abocador on enviem moltes de les nostres deixalles

o com aquell entrebanc que, més que unir, separa dos barris d'un poble o d'una ciutat, cal reivindicar aquest paper de fil conductor i de comunicador que els rius han tingut en altres èpoques de la nostra història.

Com penso, també, que cal reivindicar el paper dels rius i de l'aigua com a font de vida i de riquesa. Qui té una cosa, molt sovint no li concedeix la importància que li dóna la persona que no la té. De vegades, els qui estem acostumats a veure baixar l'aigua pel riu al costat de casa no sabem copsar la importància de tenir-la, i ni tan sols reaccionem quan sentim dir que potser transvasaran un dels nostres rius per abastir territoris més o menys llunyans. Una aigua que hem de prendre tots consciència que cal defensar i lluitar perquè continuï baixant pel seu camí natural, pels nostres rius i evitar que entri en cap estrany mercadeig.

El Noguera Pallaresa és encara avui l'espina dorsal del territori pallarès, l'eix vertebrador del que fou el resplendent comtat de Pallars en l'època medieval i que anà perdent el seu poder i acabà després de la valerosa defensa del seu darrer baluard, el castell de València d'Àneu, per part de Caterina Albert, esposa d'Hug Roger III, el darrer comte del Pallars de qui enguany es commemoren els 500 anys de la seva mort a Xàtiva, al País Valencià.

El Noguera Pallaresa fou, doncs, el riu que facilità l'explotació dels boscos del nostre Pirineu i l'entramat socio-econòmic que es creà al seu voltant. Un riu que, després de néixer a la ratlla de l'Aran, decideix no seguir l'exemple del germà, el Garona, i prefereix enfilarse cap al sud sortejant els entrebancs d'una geografia

difficil i complicada. Aigües avall, després de passar els congostos de Collegats i de Terradets, aboca les seves aigües al Segre per fer-lo el riu més cabalós de les nostres comarques i anar junts a trobar el gran pare Ebre per fer plegats el camí fins a la Mediterrània.

Aquest llarg camí, des de les muntanyes del Pallars Sobirà fins al delta, al Baix Ebre, fou el camí que durant segles recorregueren els magnífics troncs d'arbre dels boscos d'Espòt, de Baliasca, de la Mata de València i tants altres per anar a trobar els mercats on la fusta era un bé preuat i escàs i trobava compradors.

De vegades el camí no era tan llarg, i la fusta trobava comprador en algun dels ports fluvials del recorregut: la Pobla de Segur, Balaguer o la mateixa ciutat de Lleida. Però gran part d'aquesta fusta del Pirineu arribava a Tortosa, i d'allí era transportada, ja fos seguint els camins costaners o bé en vaixell, a les grans ciutats i ports de la Mediterrània com ara València, Marsella o Barcelona, on servia per a la construcció d'edificis, mobiliari i vaixells en unes èpoques en què la fusta era l'element bàsic i indispensable per totes aquestes construccions i fabricacions.

Els raiers, com va escriure el nostre gran poeta Mn. Cinto Verdaguier, en el seu esplèndid i precís poema, la Cançó del Raier, que ha esdevingut el nostre himne, foren els cavallers fluvials de l'època, especialment en els segles XVIII i XIX.

Els experts en un treball especialitzat i exercit sovint lluny de casa, però també millor remunerat que altres oficis del seu temps. El raier solia treballar en "colla"

llogant-se a l'empresari fustaire que necessitava transportar partides de fusta en un riu i període concrets. La dona, pilar de llar, quedava a casa cuidant la poca terra que tenien, els quatre animals domèstics i com a pilar bàsic del nucli familiar.

A començaments del segle XX, el "progrés", en aquest cas en forma de preses i centrals hidroelèctriques, començà a arribar a la zona del Pallars. Les preses suposaren autèntiques barreres a la navegació pel riu i les empreses elèctriques crearen llocs de treball que permeteren nous mitjans de vida als pallaresos. En pocs anys, gairebé en un obrir i tancar d'ulls, desaparegué una pràctica secular.

Avui, de la mateixa manera que heu fet vosaltres, no tan sols recuperant aquesta Festa de Moros i Cristians de Lleida després d'anys d'oblit, sinó també fent revivre aquella important època de la història del nostre país; així mateix hem fet els hereus dels raiers amb aquest desaparegut ofici: recuperar-lo en forma de festa tradicional per fer-lo conèixer a les noves generacions. I per això ens hem dedicat amb gran entusiasme a estudiar i a preservar les tècniques de construcció i navegació dels rais, les formes de vida, el vocabulari específic... per no deixar caure en l'oblit una part del nostre passat col·lectiu.

No cal que us digui que treballar en el camp de la cultura en general i, encara més, en el de la cultura popular i tradicional, és dur. Estic segur que, com m'ha passat a mi més d'un cop, moltes vegades us heu sentit incompresos i cansats i ho hauríeu engegat tot a rodar.

Però penso que hem de tenir sempre present que incidim en una part important de nosaltres mateixos i del nostre entorn més immediat que forma part de les nostres arrels més fondes. I que conèixer i estimar les nostres arrels és la condició bàsica i indispensable per projectar-nos cap al futur de manera sòlida, de preparar el millor futur pels nostres fills.

Suposo que no us dic res de nou, però no és en debades recordar que aquesta afirmació de la nostra identitat col·lectiva, aquest aprofundiment en el coneixement del nostre passat és bàsic per assolir els nous reptes de barreja multicultural que tindrem en el futur.

I ja per acabar, deixeu-me tornar a allò que us deia al començament de les meves paraules, per acabar dient de manera forta i clara:

No a la guerra, no a cap mena de violència!

Visca la Festa dels Moros i Cristians de Lleida!

MIG CENTENAR DE PERSONES VAN GAUDIR DEL CONCERT DE LA COBLA BUFALODRE.

Al-leridís: **Calçotada i assaig**

Malgrat que no feia gaire bon temps, el diumenge dia 30 de març, els Al-leridís ens vam reunir a l'horta de Lleida, concretament al lloc on s'està construint el futur poliesportiu i local social de la partida de Rufeia, per fer una calçotada i, a més, gaudir d'un dia d'esbarjo acompanyats per bona música festera. Vam menjar, vam beure i com no podia ser menys, també vam aprofitar per fer les "filae" de rigor sota la batuta del nostre Caid i desfilar una vegada rere l'altra amb el "Chimo".

Volem aprofitar per donar les gràcies a l'Associació de Veïns de la Partida Rufeia per la cessió de les seves instal·lacions.

Vicente Luengo Beltrán
Comparsa Mora Al-leridís

ELS AL-LERIDÍS BEN "AFILERATS".

EL JAUME VA VIURE UNA NIT MOLT EMOTIVA.

Anglesola

Homenatge a Jaume Bada

La comparsa dels Anglesola va celebrar, el dissabte dia 8 de març, un sopar d'homenatge al company Jaume Bada Tomàs per la seva tasca en favor de la comparsa i la Festa de Moros i Cristians de Lleida en general.

Aquesta comparsa cristiana també va inaugurar, el dissabte dia 12 d'abril, una exposició fotogràfica al vestíbul del Centre Cívic de Balàfia. L'exposició mostra les diferents activitats de la comparsa durant els seus vuit anys de vida.

Pallaresos

Celebrant la capitania

La capitana cristiana dels Pallaresos, la comtesa Òria d'Entença, Marilén Feixa, va voler celebrar la capitania amb la seva comparsa.

Feixa va convidar als membres de la seva comparsa a una degustació de productes típics del Pallars.

ELS PALLARESOS EN PLENA "REUNIÓ DE TREBALL".

CONCURS FOTOGRÀFIC

L'any passat el primer premi va ser per la fotografia "Pas moro" d'Esther Ricart Montull.

VII Concurs de Fotografia de la Festa de Moros i Cristians

Dotat amb 180 euros el

L'Associació de la Festa de Moros i Cristians convoca el VII Concurs de Fotografia que estarà regit per les bases següents:

Tema: Festa de Moros i Cristians a Lleida de l'any 2003.

Concursants: Tots els afeccionats a la fotografia que acceptin aquestes bases.

Obres: Les fotografies podran ser en color o en blanc i negre. Cada concursant podrà presentar-ne un màxim de tres. El format serà de 18 x 24cm.

Identificació: Cada fotografia portarà al dors un títol i un pseudònim. Juntament amb la foto, caldrà presentar un sobre tancat amb el títol de cada fotografia i el pseudònim, a l'exterior, i les dades completes a l'interior (nom, adreça i telèfon).

Tramesa: La data límit de rebuda d'obres serà el 14 de juny de 2003. La seva presentació es farà per correu, degudament protegides i lliures de despeses, o personalment a Confeccions Armengol o Confeccions Boix, ambdues al carrer Cavallers de Lleida, als números 20 i 24, respectivament.

Jurat: Estarà integrat per personatges del món de l'art fotogràfic i de la cultura, i per membres de l'Associació de la Festa de Moros i Cristians. El seu veredicté serà inapel·lable i es farà

I FOTOGRAFIA DELS GUANYADORS DE L'ANY PASSAT.

públic el dia de la inauguració de l'exposició.

Premis:

- Primer premi: 180 euros i diploma.
 - Segon premi: 90 euros i diploma.
 - 2 Accèssits de 30 euros i diploma.
- (Cada concursant podrà optar a només un premi per fotografia).

Les obres premiades quedaran en propietat de l'Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida, que es reserva el dret de reproduir-les. L'Associació també es reserva el dret de reproduir la resta de fotografies presentades al concurs, durant un any, en el material gràfic referent a l'exposició i publicacions de l'Associació, sempre mencionant l'autor de les

fotografies.

Els concursants que desitgin que se'ls retornin les fotografies hauran d'adjuntar un sobre segellat amb l'adreça i nom de l'autor.

Exposició: Es realitzarà una exposició d'una selecció de les obres presentades.

Nota: L'organització posarà el màxim interès en la conservació de les fotografies, però declina tota responsabilitat pels accidents fortuits o per les pèrdues que es puguin produir en les trameses.

L'organització es reserva el dret de resoldre els casos no previstos en aquestes bases.

PATROCINADORS I COL·LABORADORS 2003

I JAUME ALUJA SIGNA L'ACORD DE PATROCINI AMB EL DIRECTOR DE ZONA DE FECSA-ENDESA, ASENSIO MARTÍNEZ BLAYA.

Fecsa-Endesa i Grup Segre, nous patrocinadors oficials de la Festa

Carrefour i "la Caixa" completen l'ajut privat en qualitat de col·laboradors

I JAUME ALUJA I ANTONIO MÁRQUEZ MUÑOZ DE CARREFOUR.

La Festa de Moros i Cristians de Lleida, que compta amb el suport de l'Ajuntament de Lleida, ha aconseguit aquest any incrementar l'ajut d'entitats privades amb els nous patrocinis de Fecsa-Endesa i Grup Segre. Aquestes empreses se sumen a l'ajut institucional que rep la Festa del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

D'altra banda, Carrefour serà un nou col·laborador oficial, igual que "la Caixa", que ajuda a la Festa des del seu inici.

Amb aquests nous mecenatges privats, l'Associació de la Festa espera poder incrementar el seu pressupost per millorar l'organització, promoció i projecció de l'entitat cultural durant tot l'any.